

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่... ฉบับที่..... เดือน.....พ.ศ.

การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

โสพิศ คำเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศและอายุ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากรายชื่อผู้ปกครองนักเรียน ใช้วิธีสุ่มโดยใช้ตาราง Krejcie Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 97 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านทางกาย (2) ด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ (3) ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน (4) ด้านลักษณะทางสังคม รวม 40 ข้อ คุณภาพของแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงภายในจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีคุณภาพ .6-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค มีค่า .960

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดี เก่ง มีความสุขการพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพ ต้องอาศัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร มีบุคลากรมืออาชีพ บริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใสและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงได้ปฏิรูปโครงสร้างและระบบบริหารใหม่ ทั้งนี้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศในอนาคตนั้นต้องอาศัยการมีวิสัยทัศน์และกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ

มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาทั้งในส่วนที่เป็นผลผลิต บัณฑิต และกระบวนการโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ชุมชน รวมถึงองค์กรต่างๆ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 36 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเองมีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยที่ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำและเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่างๆ ในชุมชนช่วยกันพัฒนาโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยความเป็นผู้นำ รวบรวมพลังต่างๆมาช่วยทำให้เกิดการพัฒนา ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้บรรลุผลสำเร็จในการดำเนินงานหรือบรรลุประสงค์ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความตระหนักในความเป็นผู้นำ ต้องรู้เท่าทันเหตุการณ์และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้เสมอ โดยสามารถนำผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน การบริหารสถานศึกษาแบบเป็นทีมที่มีศักยภาพที่จะผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนให้มีความร่วมมือดำเนินกิจกรรมทุกอย่างด้วยความเต็มใจและรักที่จะทำให้นักเรียน และ โรงเรียน มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลสำคัญยิ่งเนื่องด้วยเป็นผู้มีบทบาทต่อการบริหารในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและมีฐานะเป็นผู้นำองค์กร ความสำเร็จและประสิทธิภาพขององค์กรจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารองค์กร และการที่ผู้บริหารจะสามารถพัฒนางานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้นั้น ปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร และหากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่เหมาะสม ผู้ปกครองและชุมชนย่อมเกิดความพอใจและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานาน เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 2 ที่มีความแตกต่างในด้าน เพศ อายุ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยโดยมุ่งที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 2 ซึ่งในส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารผู้วิจัยใช้แนวคิดของ สโตกคิลล์ (Stogdill) คือ

1. ลักษณะทางกาย (physical characteristics) มีสุขภาพกายดี มีวัยเหมาะสม มีลักษณะท่าทางที่ดี
2. สติปัญญา (intelligence) มีสติปัญญาดี มีความรู้ คูลยพินิจและการตัดสินใจที่ดีมีทักษะในการเจรจาอย่างคล่องแคล่ว
3. ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (task-related) มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความมุ่งมั่นในการกำจัดอุปสรรคและมีความสามารถในการ นิเทศงาน
4. ลักษณะทางสังคม (social characteristics) มีความสามารถในการขอความร่วมมือและประสานงาน มีความสามารถในการบริหาร มีเสน่ห์ มีความใฝ่ใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของสมาชิก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานาน เขต 2 จำนวนทั้งหมด 129 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้นดังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากรายชื่อผู้ปกครองนักเรียน ใช้วิธีสุ่มโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 97 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้น ศึกษาตามสถานภาพของผู้ตอบสอบถาม จำแนกเป็น

3.1.1 เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ไม่เกิน 30 ปี
- 2) 31-40 ปี
- 3) มากกว่า 40 ปี

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill)

1. ลักษณะทางกาย หมายถึง มีสุขภาพกายดี มีวัยเหมาะสม มีลักษณะท่าทางที่ดูสุขอนามัยดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ กระฉับกระเฉง สุขภาพร่างกายเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีสุขภาพจิตดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีรูปร่างลักษณะทางกายดี สง่าผ่าเผยและแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

2.สติปัญญา หมายถึง มีสติปัญญาดีมีความรู้ มีดุลยพินิจและการตัดสินใจที่ดี และมีทักษะในการเจรจาอย่างคล่องแคล่ว มีคุณวุฒิทางการศึกษาเหมาะสมกับลักษณะงานมีความรอบรู้และเข้าใจหน่วยงานทางการศึกษา มีปฏิภาณไหวพริบ และความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความรู้เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมายทางการบริหารงานของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์บุคลากรให้มีความร่วมมือในการบริหารงาน เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้ผู้อื่นเข้าใจ

3. ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน หมายถึง มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความมุ่งมั่นในการกำจัดอุปสรรคมีความสามารถในการนิเทศงานมีความปรารถนาที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงาน สามารถบริหารงานบรรลุเป้าหมาย

ตามที่กำหนด มีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นผู้มีความมุ่งมั่นมานะ อดทน แก้ไขปัญหาจนสำเร็จ มีความเสียสละและอุทิศตนในการทำงานเต็มตามศักยภาพ

4. ลักษณะทางสังคม หมายถึง มีความสามารถในการขอความร่วมมือและประสานงาน มีความสามารถในการบริหาร มีเสน่ห์มีความใส่ใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของสมาชิกสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีการปรับตัวเข้ากับกระบวนการกลุ่มได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นกันเอง มีความยืดหยุ่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกได้ดี มีเกียรติและเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถาม ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามลักษณะตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ เพศ อายุ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ สตี ออกคิลล์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 รายการ รวมจำนวนทั้งหมด 40 ข้อ ได้แก่

ด้านทางกาย	จำนวน	10	ข้อ
ด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ	จำนวน	10	ข้อ
ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน	จำนวน	10	ข้อ
ด้านลักษณะทางสังคม	จำนวน	10	ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ
- 1.2 นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
- 1.3 นำแบบสอบถามมาบันทึกลงในคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายด้าน รายข้อ และโดยรวม และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามเพศ และอายุ โดยการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้
 - 4.1 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจแตกต่างกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) สถิติการวิจัย independent sample t-test
 - 4.2 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อให้ทราบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดบ้าง ที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบต่อเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 97 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุไม่เกิน 30 ปี มากที่สุด รองลงมา อายุมากกว่า 30-40 ปี และ อายุมากกว่า 40 ปี น้อยที่สุด
2. การศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยโก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีเพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่

ด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และด้านลักษณะทางสังคม ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านทางกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการ ด้านทางกาย สูงกว่าผู้ปกครองที่เป็น เพศชาย

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. การแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยโก๋น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการด้านทางกายมากที่สุด รองลงมาคือด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และอันดับสุดท้ายคือด้านลักษณะทางสังคม

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุดคือด้านทางกาย โดยภาพรวมและรายข้อมีความต้องการต่อคุณลักษณะของผู้บริหารในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ แต่งกายเหมาะสมกับตำแหน่ง วย และสถานการณ์ แต่งกายสะอาดสุขภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ และมีสุขภาพกายแข็งแรง สมบูรณ์ กระฉับกระเฉง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีลักษณะทางกายที่ดีจะสร้างความเชื่อถือศรัทธา รวมทั้งเกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน การแต่งกายที่ดีถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในการพบปะกันเป็นลำดับแรกลักษณะภายนอกถือเป็นสิ่งที่เราพบเจอกันเป็นลำดับแรก ก่อให้เกิดทัศนคติทางบวกในการสร้างปฏิสัมพันธ์ พูดคุยหรือทำงานร่วมกัน การมีสุขภาพกายที่ดีทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน นำไปสู่ความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย พะโยม (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านทางกายอยู่ในระดับมาก สาเหตุเนื่องมาจากการมีบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยสร้างความเชื่อถือ ความศรัทธาต่อผู้พบเห็นและผู้ได้บังคับบัญชา จึงสรุปได้ว่าบุคลิกภาพที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารเนื่องจากผู้บริหารที่มีลักษณะทางกายที่ดีจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความเชื่อถือ ศรัทธา เต็มใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

รองลงมาคือด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ มีคุณวุฒิทางการศึกษาเหมาะสมกับลักษณะงาน มีการวางแผนการบริหารงานโรงเรียนโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม มีความรอบรู้และเข้าใจหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2552) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย เนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ เพราะว่าผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในงานที่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ มีความรับผิดชอบในการทำงาน สามารถบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด และสามารถประสานให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นและชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนตร เพ็ญจันทร์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารงานโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่ผู้ปกครองต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวผู้บริหาร ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานที่ผู้บริหารพึงมีที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้เกิดความราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เช่น การมีทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงาน สามารถบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด มีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นผู้มีความมุ่งมั่น มานะอดทน แก้ไขปัญหาจนสำเร็จ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานเต็มตามศักยภาพ มีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม มีการวินิจฉัยสั่งการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถประสานและให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นและชุมชนได้เป็นอย่างดี สามารถใช้ทรัพยากรในการบริหารงานได้อย่างคุ้มค่าเหมาะสม ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีลักษณะดังกล่าว การทำงานจึงจะบรรลุตามเป้าหมาย เป็นผู้บริหารที่พร้อมจะก่อคุณประโยชน์ให้แก่สถานศึกษาได้อย่างภาคภูมิใจเต็มศักยภาพ

อันดับสุดท้ายคือด้านลักษณะทางสังคม โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกได้ดี มีเกียรติและเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของบุคคลทั่วไปและมีความยืดหยุ่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และมีความรู้ความสามารถที่จะนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทา บุญวรรณ (2556) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พึง

ประสงค์ของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง พบว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีการปรับตัวเข้ากับ กระบวนการกลุ่มได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นกันเอง มีความยืดหยุ่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นเสมอ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกได้ดี มีความรู้ ความสามารถที่จะนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน มีความสามารถในการ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มครูและผู้บริหารปฏิบัติงานร่วมกัน มีความสามารถในการสร้างทีมงาน ทั้งภายในโรงเรียนและชุมชนเพื่อก่อประโยชน์แก่โรงเรียน มีเกียรติและเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของ บุคคลทั่วไป สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีต่อชุมชน เพราะชุมชนและ หน่วยงานภายนอกถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนา หากผู้บริหารมีมนุษย สัมพันธ์ที่ดีและมีความสามารถในการชักนำและประสานหน่วยงานภายนอก ชุมชน สังคมรอบ ข้างโรงเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทร่วมกันกับโรงเรียน จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลดีนานับประการต่อ โรงเรียนอย่างแน่นอน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วย โก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อายุของผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถทำให้บุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกันได้ ไม่ว่าผู้ปกครอง จะมีอายุเท่าใดต่างก็ต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะพร้อมทั้งทางด้านทางกาย ด้าน สติปัญญาความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และด้านลักษณะทางสังคม เพื่อที่จะได้บริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาและประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ ของสถานศึกษาและบริหารงานอย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนบ้านห้วย โก้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มี ข้อเสนอแนะสำหรับข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ ความรอบรู้เกี่ยวข้องกับงานในทุกๆด้าน และมี บุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีส่วนร่วมกับชุมชน สังคม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับยุคการ เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ผู้บริหารมีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรต้องปรับแต่ง คุณลักษณะต่างๆ ของตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธา นำเชื่อถือต่อบุคคลทั่วไปและควรให้ความสำคัญ

ร่วมมือกับผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ชุมชน สังคม ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน นอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านลักษณะทางสังคม ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ชนะโชค. 2545. **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสระแก้ว**. ชลบุรี : ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

กฤตยา อารยะศิริ. **จิตวิทยาประยุกต์เพื่อองค์กร**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

ครุสภา. 2540. **เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา.

ชัยนาท พรหมมาลุน. 2542. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี**. อุดรธานี : วิทยานิพนธ์ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทวิช เปล่งวิทยา. 2530. **จิตวิทยาผู้นำ**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ปรารภ หลงสมบุญ. 2552. **คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2**. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2)พ.ศ.2545. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2555. **ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. 2549. **ประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา : คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารยุคโลกาภิวัตน์**. วารสารวิชาการ.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2542. **การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ศิริวรรณ เสนารักษ์. 2549. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภรณ์ สภาพงศ์. 2543. กรอบแนวคิดและข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วารสารวิชาการ.
- สุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์. 2549. ภาวะผู้นำ:ทฤษฎีและการปฏิบัติ. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุชิน บุญพร้อม. 2546. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ตามทัศนะของครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษา. ชลบุรี : ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- อภิวัฒน์ ภูไชยแสง. 2542. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัคราธร สัมณชี ชาติ. 2550. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน. นครปฐม : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Ralph M. Stogdill. 1981. **Handbook of Leadership A Survey of Theory and Research.** New York : the Free Press.